

Η τηλεργασία στην Ελλάδα

Η χώρα μας με το μεγαλύτερο μέρος της αποτελούμενο από νησιωτικές και ορεινές περιοχές είναι ίσως το ιδανικό έδαφος για την εφαρμογή και την ανάπτυξη της τηλεργασίας. Αυτό συμβαίνει, γιατί η νέα αυτή μορφή εργασίας είναι εκείνη που κυρίως «μεταφέρει» την εργασία στον χώρο διαμονής των εργαζομένων, μειώνοντας τις δυσκολίες ανάπτυξης της απασχόλησης που προϋποθέτουν την υλοποίηση επενδύσεων μεγάλου κόστους. Κάτι παραπάνω από μια απλή επένδυση, λοιπόν, πρέπει να θεωρηθεί κάθε επένδυση που αφορά την υλοποίηση δράσεων τηλεργασίας στην ελληνική περιφέρεια. Τελικά, πρόκειται για την ταχύτατη και ευέλικτη μεταφορά του «όγκου της εργασίας» σε οποιονδήποτε τόπο της χώρας μας, μέσω της χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορικής και των σύγχρονων τηλεπικοινωνιών.

Δικαιολογημένα, ίσως, οι παραπάνω σκέψεις δημιουργούν μερικά κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με την ανάπτυξη της τηλεργασίας στην Ελλάδα. Υπάρχει στη χώρα μας η κατάλληλη τεχνολογική υποδομή στις τηλεπικοινωνίες; Υπάρχει επαρκής γνώση σχετικά με τις τεχνολογίες της πληροφορικής; Είναι ο Έλληνας καλός δέκτης της εφαρμογής της τηλεργασίας; Και ίσως το κρίσιμότερο ερώτημα: Τι είναι αυτό που θα δώσει την απαραίτητη ώθηση για τη γρήγορη ανάπτυξη της τηλεργασίας στην Ελλάδα; Οι απαντήσεις, όπως θα δούμε, είναι εντυπωσιακά απλές και ίσως περισσότερο αισιόδοξες από το αναμενόμενο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η χώρα μας έχει αποδείξει πως, όταν είναι αναγκαίο, μπορεί να αγκαλιάσει την καινοτομία.

Η παγκόσμια προσπάθεια για τη μετάδοση δεδομένων μέσω δικτύων τηλεματικής με το χαμηλότερο δυνατό κόστος οδήγησε στην ανακάλυψη νέων εργαλείων μετάδοσης που είναι εφαρμόσιμα χρησιμοποιώντας την υποδομή απλών τηλεπικοινωνιακών δικτύων, όπως οι τηλεφωνικές γραμμές. Το Διαδίκτυο αξιοποίησε την απλή τηλεφωνική γραμμή ως ένα ισχυρότατο μέσο μετάδοσης δεδομένων με χαμηλό κόστος. Η τηλεργασία, λοιπόν, δεν απαιτεί ειδικά δίκτυα και χρησιμοποιεί την τεχνολογία, τη γνωστή τεχνολογία του Διαδικτύου, που είναι προσιτή πλέον σε οποιονδήποτε διαθέτει υπολογιστή.

Όσον αφορά στον προβληματισμό περί του επιπέδου τεχνολογικής γνώσης των Ελλήνων, θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε μια ιδιαίτερα θετική διάθεση για εξοικείωση με την πληροφορική. Οι περισσότερες κοινωνικές ομάδες, δηλαδή παιδιά, φοιτητές, επιχειρηματίες, υπάλληλοι, ενδιαφέρονται για την εκμάθηση της τεχνολογίας της πληροφορικής.

Ανακεφαλαιώνοντας, βλέπουμε ότι η κοινωνία των πληροφοριών λειτουργεί ως καταλύτης στις εξελίξεις της αγοράς εργασίας των σύγχρονων κοινωνιών, άρα και της Ελλάδας. Οι τεχνολογίες της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών δημιουργούν συνήθως νέα επαγγέλματα. Την ίδια στιγμή αυτές οι τεχνολογίες συμβάλλουν στην εκπληκτικά γρήγορη ανάπτυξη και επέκταση της τηλεργασίας. Αυτό είναι ένα δεδομένο που θα πρέπει να το λάβουμε σοβαρά υπόψη μας, αν θέλουμε να δούμε όχι μόνο τις τωρινές, αλλά και τις μελλοντικές επιπτώσεις της τηλεργασίας.

Από την ιστοσελίδα www.teleworking.gr, 15.06.2010 (διασκευή).

1 Τηλεματική: η σύζευξη των τηλεπικοινωνιών και της Πληροφορικής, με τις απεριόριστες δυνατότητες που προσφέρει στις μέρες μας.

ΘΕΜΑΤΑ

A Να αποδώσετε συνοπτικά το περιεχόμενο της πρώτης, τρίτης και τέταρτης παραγράφου του κειμένου. (60-80 λέξεις).

(μονάδες 15)

B1. Τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση των ερωτήσεων στη δεύτερη παράγραφο;

(μονάδες 4)

B2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 2)

B3. «Τι είναι αυτό που θα δώσει την απαραίτητη ώθηση για τη γρήγορη ανάπτυξη της τηλεργασίας στην Ελλάδα;».

Στην παραπάνω περίοδο λόγου ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί μία ονομαστική αναφορική πρόταση. Αφού την εντοπίσετε, να την εντάξετε στην κατηγορία είτε των ονομαστικών προσδιοριστικών είτε των ονομαστικών παραθετικών προτάσεων και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(μονάδες 4)

Η μερική απασχόληση

Μερικώς απασχολούμενοι είναι δυνατό να χαρακτηριστεί κάποιος που δουλεύει είκοσι ώρες εβδομαδιαίως, αλλά και κάποιος άλλος που εργάζεται πέντε ώρες. Το τυπικό καθεστώς είναι το ίδιο, αλλά η σχέση τους με την **εργασία** και οι **αμοιβές** είναι εντελώς διαφορετικές. Ο καθένας από αυτούς διαμορφώνει με διαφορετικές προδιαθέσεις και όρους το εργασιακό ήθος και γενικότερα την εργασιακή κουλτούρα του. Ταυτόχρονα διαμορφώνουν, λόγω εισοδήματος, διαφορετικού τύπου καταναλωτικές συμπεριφορές και αντοχές στην οικονομική **πραγματικότητα**. Έχουν διαφορετικά περιθώρια σχετικά με την **επαγγελματική προοπτική** και την ικανότητα διαπραγμάτευσης των συνθηκών εργασίας και των αμοιβών. Επιπλέον, όσοι εργάζονται λιγότερες ώρες την εβδομάδα έχουν γενικά διαφορετικές **συνθήκες** δουλειάς και ζωής απ' όσους εργάζονται περισσότερες και αποξενώνονται από τις συλλογικές πρακτικές. Επομένως, η μερική απασχόληση αντιπροσωπεύει μια διαίρεση όχι μόνο μεταξύ των πλήρως και μερικώς απασχολούμενων, αλλά και μια διαίρεση μεταξύ των μερικώς απασχολούμενων, που μπορεί να ομαδοποιούνται περιοδικά ανάλογα με τις εβδομαδιαίες ώρες απασχόλησης.

Στις παραπάνω απόψεις πρέπει να προστεθεί το ενδεχόμενο οι μερικώς απασχολούμενοι - ιδίως εκείνοι που απασχολούνται για λίγες ώρες - να αποζητήσουν και να βρουν, προκειμένου να επιβιώσουν, δύο ή και τρεις δουλειές με το ίδιο καθεστώς και επίσης περιορισμένο χρόνο εβδομαδιαίας απασχόλησης. Όσο διευρύνεται αυτό το καθεστώς, είναι πιθανό οι πλήρως απασχολούμενοι να αισθάνονται ότι απειλούνται και να επιδιώξουν και αυτοί να βρουν μια θέση μερικής απασχόλησης. Έτσι οξύνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των εργαζομένων.

Επιπρόσθετα, η μερική απασχόληση έχει τη δυναμική της γεφύρωσης της εργασίας με την ανεργία. Στο παρελθόν, για να πάψει κάποιος να απογράφεται ως άνεργος θα έπρεπε συνήθως να καταλάβει μια θέση πλήρους απασχόλησης. Σήμερα αρκεί να βρει μια δουλειά μερικής απασχόλησης με λιγότερες ίσως από είκοσι ή και δέκα ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης, με ανάλογες βέβαια πενιχρές αμοιβές, που συχνά δεν του επιτρέπουν να επιβιώσει ή να ζήσει αξιοπρεπώς. Αυτόν τον άνθρωπο πώς μπορούμε να τον χαρακτηρίσουμε, εργαζόμενο ή άνεργο; Οι στατιστικές πάντως τον καταγράφουν ως εργαζόμενο!

Γενικά, το καθεστώς της μερικής απασχόλησης και η διεύρυνσή του αυξάνουν δραματικά τις διαιρέσεις των εργασιακών ομάδων στο θεμελιώδες επίπεδο της παραγωγικής οργάνωσης. Διαχωρίζουν, έστω και λίγο, το επίπεδο ζωής, τις ανάγκες των εργαζομένων και τους κάνουν να αναπτύσσουν κάθε φορά διαφορετικές αξιώσεις. Οι άπειρες διαιρέσεις των απασχολούμενων διαλύουν την έννοια της συλλογικότητας, που ήταν θεμελιώδης στο δικαίωμα της εργασίας. Τέλος, η διεύρυνση της μερικής απασχόλησης καθιστά την αγορά εργασίας πιο ευέλικτη, τους εργαζόμενους πιο προσαρμοστικούς και την εργατική δύναμη πιο φτηνή.

Α. Λύτρας (2000). *Κοινωνία και εργασία. Ο ρόλος των κοινωνικών τάξεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 113-114 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

B1. Να επισημάνετε τις διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στην πρώτη παράγραφο του κειμένου (Μερικώς... απασχόλησης) και να προσδιορίσετε τη σχέση που σηματοδοτεί η καθεμιά από αυτές.

(μονάδες 5)

B2. Τι δηλώνει, κατά την άποψή σας, ο συγγραφέας με τη χρήση του θαυμαστικού στην τρίτη παράγραφο (Επιπρόσθετα... εργαζόμενο!) του κειμένου;

(μονάδες 5)

B3. Ποιος τρόπος ανάπτυξης ακολουθείται στη τρίτη παράγραφο (Στις παραπάνω... εργαζομένων) του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(μονάδες 5)

B4. Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει να χρησιμοποιήσει ερώτηση στο τέλος της τρίτης παραγράφου; (Αυτόν τον άνθρωπο... άνεργο;)

(μονάδες 5)

Τηλεργασία

Σίγουρα οι καλλιεργητές και οι κτηνοτρόφοι δεν θα μπορέσουν ποτέ να ασκήσουν το επάγγελμά τους εξ αποστάσεως. Η κατ' οίκον εργασία, έστω και περιστασιακά, αφορά κυρίως τους εργαζομένους στην παροχή υπηρεσιών αλλά όχι μόνον αυτούς. Οι ερευνητές του Κέντρου Στρατηγικών Ερευνών της Γαλλίας μελέτησαν τη συμβατότητα των επαγγελμάτων ως προς τη μέθοδο της τηλεργασίας και κατέληξαν στο σχεδόν προφανές: δεν μπορούν όλοι οι εργαζόμενοι να απασχολούνται από το κρεβάτι και να δίνουν εντολές με ένα «κλικ» στο ποντίκι του υπολογιστή τους.

Ασφαλώς δεν είναι μόνον οι λεγόμενοι «free lancers» δημοσιογράφοι που μπορούν να εργαστούν κάνοντας χρήση των πολυμέσων και των διαδικτυακών μέσων επικοινωνίας. Τα ίδια εργαλεία χρησιμοποιεί άλλωστε και ο λογιστής ή ο νομικός σύμβουλος μιας επιχείρησης που θα μπορούσε να εργάζεται μακριά από τα γραφεία της επιχείρησης. **Ακόμη** οι προγραμματιστές ηλεκτρονικών υπολογιστών (ως κατ' εξοχήν γνώστες του αντικειμένου) καθώς και στελέχη τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών και επιχειρήσεων με αντικείμενο το εμπόριο ή τον ανεφοδιασμό και τη διαμετακόμιση αγαθών (logistics) μπορούν να παρέχουν μεγάλο μέρος των υπηρεσιών τους από το σπίτι.

Όπως επισημαίνουν οι γάλλοι ερευνητές, ελάχιστοι επαγγελματίες θα ήταν σε θέση να εργαστούν χωρίς να πατήσουν ούτε μια μέρα το πόδι τους στο γραφείο. Το ιδανικό θα ήταν να δίνουν το «παρών» περίπου τις μισές ημέρες της εβδομάδας και τις υπόλοιπες να «αυτοπεριορίζονται» κατ' οίκον. Το μεικτό σύστημα εργασίας θεωρείται η ιδανική λύση για όσα επαγγέλματα είναι, βέβαια, συμβατά με την ελαστική μορφή απασχόλησης. Η εναλλάξ εργασία από το σπίτι και το γραφείο δίνει στον εργαζόμενο την αίσθηση ανεξαρτησίας και τον βοηθά να συνδυάσει την προσωπική ζωή με τον εργασιακό βίο, ενώ διατηρεί τους δεσμούς με τους συναδέλφους του. **Διότι** ο εργαζόμενος που απασχολείται αποκλειστικά στο σπίτι κινδυνεύει όχι μόνο να νιώσει μοναξιά αλλά και να απομονωθεί ολοκληρωτικά από το εργασιακό περιβάλλον.

Τέτοια προβλήματα δεν θα αντιμετωπίσουν όμως όσοι απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής όπως οι αγρότες. **Αλλά** δεν είναι μόνο αυτοί: τα σώματα ασφαλείας και οι κομμωτές καθώς και οι απασχολούμενοι στους τομείς της αλιείας ή των κατασκευών μοιάζουν εντελώς ξένοι προς αυτή τη μέθοδο εργασίας. Και ο μηχανικός όμως δύσκολα θα μπορεί στο μέλλον να δίνει εντολές από μακριά για να κάνει σέρβις στον κινητήρα ενός οχήματος.

Όσο και αν εξελιχθεί ο τομέας της ρομποτικής, πολύ δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς τον οδηγό ενός φορτηγού να οδηγεί το όχημά του εξ αποστάσεως ή έστω τον ηλεκτρολόγο να αλλάζει τις καμένες ασφάλειες χωρίς την επί τόπου παρουσία του. Και τέλος, πόσο μακριά πρέπει να φτάσει η τεχνολογία για να διαψευσθεί η έρευνα που θεωρεί εντελώς ασύμβατο το επάγγελμα της μαίας με την τηλεργασία;

3/4/ 2010, εφημερίδα «Το Βήμα»

ΘΕΜΑΤΑ

B1. «free lancers», «κλικ», «παρών», (ως κατ' εξοχήν γνώστες του αντικειμένου), «Το Βήμα». Τι δηλώνουν τα παραπάνω σημεία στίξης;

Μονάδες 5

B2. Να αναγνωρίσετε τις προτάσεις της παρακάτω περιόδου: «**Διότι ο εργαζόμενος που απασχολείται αποκλειστικά στο σπίτι κινδυνεύει όχι μόνο να νιώσει μοναξιά αλλά και να απομονωθεί ολοκληρωτικά από το εργασιακό περιβάλλον**».

Μονάδες 5

B3. **Ακόμη, Διότι, Ασφαλώς, Αλλά** : Τι δηλώνουν οι λέξεις;

Μονάδες 5

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Σε άρθρο σας που θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας να καταγράψετε τα θετικά που απορρέουν από την τηλεργασία. (300-350 λέξεις) .

nasiakotsiou@hotmail.com

Μονάδες 40

Η χρήση των ερωτήσεων

Οι ερωτήσεις που διατυπώνονται στην αρχή του κειμένου:

- α. εκφράζουν απορία.
- β. προβληματίζουν τον αναγνώστη και τον κάνουν κοινωνό του προβληματισμού που αναπτύσσει ο συγγραφέας.
- γ. προσελκύουν το ενδιαφέρον και την προσοχή του.
- δ. κινητοποιούν τη σκέψη του.
- ε. εισάγουν κατεύθυνση στο θέμα, αν είναι εύστοχα.
- στ. δίνουν αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο, καθώς δίνεται η αίσθηση διαλόγου (ερώτηση - απάντηση).
- ζ. διευκολύνουν τον συγγραφέα να επικοινωνήσει καλύτερα με τον αναγνώστη.

Οι ερωτήσεις που διατυπώνονται μέσα στο κείμενο:

- α. λειτουργούν συνήθως συνεκτικά, συνδέουν δηλαδή ενότητες / μέρη του κειμένου,
- β. εισάγουν στο θέμα μιας νέας ενότητας.
- γ. δίνουν αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο και διευκολύνουν τον συγγραφέα να επικοινωνήσει καλύτερα με τον αναγνώστη.

Οι ερωτήσεις που διατυπώνονται στο τέλος του κειμένου:

- α. δίνουν έμφαση στην άποψη / θέση του συγγραφέα που συνάγεται από όσα προηγουμένως έχει αναπτύξει.
- β. είναι ρητορικά ερωτήματα. Τα ρητορικά ερωτήματα ισοδυναμούν με ισχυρή κατάφαση ή με ισχυρή άρνηση και, από την άποψη αυτή, αισθητοποιούν τον λόγο. Επίσης, η απάντηση -είτε είναι καταφατική είτε είναι αποφατική (αρνητική)- που εκμαιεύεται με τα ερωτήματα αυτά είναι αποφαντική (άλλο αποφατική και άλλο αποφαντική) πρόταση που προκύπτει ως λογικό συμπέρασμα από όσα προηγούνται. Γι' αυτόν τον λόγο τα ρητορικά ερωτήματα έχουν και αποδεικτική αξία, π.χ. Η αρρώστια καταβάλλει σωματικά και ψυχικά τον άνθρωπο και προκαλεί πόνο και συναισθήματα αγωνίας και φόβου τόσο στον ίδιο τον άρρωστο όσο και στα πρόσωπα που τον αγαπούν και τον φροντίζουν. Ποιος λοιπόν, θέλει να είναι άρρωστος; [= Κανείς δε θέλει να είναι άρρωστος]
- γ. δίνουν αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο και διευκολύνουν τον συγγραφέα να επικοινωνήσει καλύτερα με τον αναγνώστη